Comencem 2024 amb tres I+D innovadors amb què explorarem nous aspectes de la vida quotidiana, l'alimentació i el comerç exterior a la Mediterrània en l'antiguitat

La resolució del Ministeri de Ciència i Innovació respecte els projectes I+D de 2023 ens va donar la bona notícia de concedir-nos tres projectes, cadascun liderat per un destacat investigador de l'ICAC-CERCA.

Les noves propostes abasten disciplines com l'arqueologia experimental, l'arqueobotànica, l'arqueologia computacional o l'arqueometria, i ens portaran avenços significatius en els seus respectius camps d'estudi.

Tots tres projectes destaquen també per la seva vessant de col·laboració internacional i l'avenç del coneixement que representen en àrees clau de la investigació. Estem expectants de veure com arriben els primers resultats i les contribucions que aconseguiran aquests equips de recerca excel·lents en els propers anys!

Els voleu conèixer? A continuació us en presentem un breu resum:

Foc i terra: explorant les estructures de combustió de l'edat del ferro a la Mediterrània Occidental

El projecte **TRANSCOMB-2**, liderat per la professora ICREA **Maria Carme Belarte** (grup de recerca MIRMED), aprofundeix en el coneixement de les estructures de combustió durant l'edat del ferro a la Mediterrània nord-occidental. Utilitzant una metodologia interdisciplinària, **l'equip analitzarà llars i forns en jaciments de la regió**,

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

proporcionant informació detallada sobre processos constructius, funcions de les estructures i aspectes de la vida quotidiana. Els resultats contribuiran al coneixement de l'organització dels grups domèstics i seran d'interès per a jaciments similars a la Mediterrània.

La metodologia destaca per la **combinació d'anàlisis de de restes i materials** (amb tècniques pròpies de l'arqueobotànica, la química orgànica i altres disciplines) **amb fases d'experimentació i observacions etnogràfiques**, amb què es podrà contrastar la informació i les hipòtesis plantejades, i obtenir noves mostres per a comparacions analítiques.

> Els resultats no només proporcionaran informació detallada sobre processos constructius i funcions de les estructures de combustió, sinó que també permetran incrementar el coneixement sobre l'ús de combustibles i la gestió dels recursos naturals en activitats quotidianes com l'alimentació.

L'**enfocament interdisciplinari i experimental** permetrà la publicació de resultats en revistes d'impacte de diverses especialitats i oferirà, també, un ampli camp formatiu per a investigadors/es predoctorals. Al mateix temps, la temàtica relacionada amb la vida quotidiana facilitarà la difusió dels resultats a la societat en general, connectant qüestions i problemàtiques que preocupen a la ciutadania actualment i que ja tenien en compte els nostres avantpassats.

L'equip liderat per M. Carme Belarte ja va explorar aquesta temàtica en una primera fase del projecte TRANSCOMB, que es va desenvolupar de 2021 a 2023 i que va obtenir resultats significatius.

- **Títol**: TRANSCOMB-2: Estudio transdisciplinar, experimental y etnoarqueológico de estructuras de combustión de la Edad del Hierro en el Mediterráneo occidental (PID2022-137999NB-I00)
- **Investigadora Principal (IP)**: Maria Carme Belarte (ICREA-ICAC)
- **Equip**: Marta Blasco, Marta Mateu, Valentina Pescini, Joan Canela, Jordi Hernández, David Montanero
- **Import**: 106.250,00 € + 1 contracte predoctoral (111.758,00 €)
- **Durada**: 4 anys (01/09/2023 – 31/08/2027)

L'empremta del cultiu de cereals en les llavors antigues del mar Egeu

El projecte **DarkAegean**, liderat per la investigadora **Alexandra Livarda** (grup de recerca GIAP), parteix de la **hipòtesi innovadora segons la qual la forma de les llavors de les plantes reflexa les seves condicions de creixement**.

Basant-se en l'èxit del projecte DarkRevisited (en què es va estudiar el paper de l'ordi en l'economia agrícola antiga), DarkAegean se centrarà en el blat, un altre pilar fonamental de l'agricultura, per a proporcionar un coneixement més complet del cultiu de cereals en el passat.

El projecte destaca també per la seva **metodologia interdisciplinària**, que aplicarà la

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

morfometria geomètrica assistida per aprenentatge automàtic en 3D i l'anàlisi d'isòtops estables per a correlacionar formes específiques de blat amb pràctiques específiques de gestió agrícola.

Aquesta metodologia innovadora s'aplicarà a l'estudi de la **transició entre l'edat del bronze final i l'inici de l'edat del ferro a l'Egeu (Grècia)**, abordant un període històric poc documentat conegut com l'"edat fosca".

> El projecte DarkAegean té molt de potencial de cara a canviar radicalment la disciplina de l'arqueobotànica, oferint noves perspectives sobre la dieta i les economies agrícoles de l'antiguitat, però també incidir en la gestió del patrimoni cultural i en el manteniment de la biodiversitat de les plantes alimentàries.

- **Títol**: DarkAegean: The agricultural economy of the Aegean Dark Ages through machine learning-powered 3D cereal grain morphometrics (PID2022-139907NB-I00)
- **Investigadora Principal (IP)**: Alexandra Livarda
- **Equip**: Michael P. Wallace, Merkouris Georgiadis, Charlotte Diffey, Pagambam Sendash Singh, Toby C. Wilkinson, Federica Riso, Francesc C. Conesa, Patricia Vandorpe.
- **Import**: 100.000,00 €
- **Durada**: 3 anys (01/09/2023 – 31/08/2026)

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Un laboratori virtual per a la comprensió del comerç romà a l'antiga Hispània i el seu impacte a la Mediterrània occidental

Sota la direcció de **Ramon Járrega**, investigador sènior al grup de recerca MIRMED de l'ICAC-CERCA, el projecte ***Amphorae ex Hispania* 3 (AExH3)** s'enfoca a l'estudi arqueològic de la comercialització exterior dels productes de l'antiga Hispània a través d'àmfores.

La proposta, concebuda com **la culminació de deu anys de treball**, té com a objectiu l'estudi de les vicissituds econòmiques i les associacions en els contextos de transport i consum, així com les relacions entre els centres productors i els receptors.

El projecte se centrarà en **contextos ceràmics amb àmfores hispàniques a la Mediterrània occidental**, amb la col·laboració internacional d'investigadors d'Espanya, Portugal, França i Itàlia. Els objectius inclouen la caracterització morfològica i arqueomètrica de les *figlinae*, així com l'estudi de la difusió dels productes elaborats, documentant la procedència concreta de les àmfores trobades als centres de recepció.

La investigació es basarà en dades de centres arqueològics de referència i àmfores procedents de restes submarines, integrant tota la informació en una **nova base de dades en un laboratori virtual**.

> El projecte AExH3 destaca per la seva aportació a la comprensió del comerç romà a l'antiga Hispània i el seu impacte a la Mediterrània occidental.

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

- **Títol**: *Amphorae ex Hispania* 3 (AExH3): the trade of Hispanic *amphorae* in the Roman era in the Mediterranean. Amphoric chrono-typology, and relationship between production and reception (PID2022-138200NB-I00).
- **Investigador principal (IP)**: Ramón Járrega
- **Equip**: Joaquim Tremoleda, Daniel Mateo, Rut Geli, Enric Colom, Giorgio Rizzo, María Rosa Pina
- **Import**: 100.000,00 €
- **Durada**: 4 anys (01/09/2023 – 31/08/2027)



Sobre l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC-CERCA)

L'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC-CERCA) és un **centre CERCA** creat com a consorci el 2003 per la Generalitat de Catalunya i la Universitat Rovira i Virgili. És una institució catalana amb vocació internacional, puntera en la recerca i conservació del patrimoni arqueològic. Té la seu a Tarragona, ciutat reconeguda com a Patrimoni Mundial per la UNESCO l'any 2000. Els seus investigadors i investigadores treballen per comprendre el passat a través de l'estudi de les restes arqueològiques i promoure la preservació del llegat històric. Som CERCA!

Per a més informació, visiteu el lloc web de l'ICAC a www.icac.cat.

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)